

Сонцуннар

КЭСКИЛЛЭЭХ ТУТУУ

"Пластехмонтаж" ХЭТСР-ын хаагайбастыгтайн министерствын нөмүр Чурагч уугуунуар водопровод килдринг, түрт нэһилэиэс пластикой турбалар берилибиттара 2008 сыл түһүн Талей нэһилэиэс баһалык В.И.Нестерев ыһарыһтыһан Дьокуускайтан "Пластехмонтаж" тэригэ үлэһитэ Д.С.Степанов биригэдэ тэринэн водопровод үлэтин садалаабыта. Биригэдэрг биһити нэһилэиэкиэс олохтоохтара А.Р.Степанов, Н.В.Нестерев үлэ садалааһыттан бүтүн дигэн үтүө сүбэһастаахты үлэһиттэр.

Бийлш санга байхлыгын талыг Н.И.Аммосов салгы үлэи төрөһинээхтик ылтап, нэһилик дьонун күүһүнэн уопсайа 600 тыһыңгыча суумаалах үлэ сөгһүтүһчүна.

Кризис утары программинан общественный үлэз үксэ ыччат хабыллан үлэлини сыһыара киирини үөрдэр. Кинилэр водопровод килэрийнэ улахан төһүү күүс буоллулар. Эбэр биригэдьиэр А.Н.Александров дыһун биир сылтаа-сорукка түмэн, үлэ күөстүү оргуйда. Ордук бөлүктөөрү баарылар В.М.Смирниковы, Н.Н.Крюковы, Д.А.Дельцовнайы, И.Г.Романовы.

Н.А.Лаврентьев бөриктэдэгт кылдас жам ийгээр алта мөхтөр
үрдүлдэхтэ амырны саркалган турурда. Водопровод кииринтин
үвүрдүдэхтик аһыны от ыйын 31 күнүгэр буулла. Бырааһынныкы
жа күндү ыалдыгтарынан нэһилээк ытыктыыр, жам туттар дж
но И.Н.Аммосов, В.И.Нестерев, Дюкуускайтан биир дойдулаах
пыт, попечитель В.А.Захаров, Орто Халыма улууһун баһылыгы
та хаһаайдыгыбытын боппурустарыгар дойдубулааччы Н.И.Пет
ров да буолдулар.

Бирөөлүнүн И.Н.Азиев аал уугу аһатан, алтыс тал этен аста. Үөрүүлөх быһылыга-майлыга нэһилиэк баһылыга куус-көөк буолбут дьонутар-сэргэлэргэр махтаһын биллэрдэ. Бага өттүлүн кинилэспүт Н.И.Монастыревка үбүзүн бириэмийэ туттарда. Калыт баддыгыттар тал этеннэрин кини кырааны аһан кэтэһүөлүкх ууну ыһтан, дьон-сэргэ үөрүүтэ-көтүүтэ үтүс буолла. Ортолук пелосмедынан курахтаспыттары өсөө элбик көрү-нэри үкэлтэ. Быһылыт дьылга ардах түстүккө уута суох ээризмөлүг хаһаайлар, оҕуруоччулар үөрүүлэрэ улахан. Эһил оҕуруот аһын дэлэһини олордук буолан таргасталар.

НГУЛЫЕВА

"Тодой нэгдүгээс" МТ дэаһалтатын специалиһа

КЭРЭ БЭЛЭХ. УМНУЛЛУБАТ ТҮГЭН

Быйыл сайын "Сахателеком" ААО салалтата, профкома, бийлэхэ, үлэиһтэрин орголорутар, улахан бөлөх оҥордо. Ол курдук, республикабыт араас улуустарыттан уолсайа 26 өр, ол иһизэр бийиһи улуустутуттан 6 өр: Таял Хомподрова, Сахайа Данилова, Настя Сергеева, Лена Филиппова, Толя Бурцев, Айаал Сивцев быйыл сайын Кытайга иккэ: кэдиэлэ устата босхо тутенианан лааҕарга дуоһуя сынынан кэлиһит. Иккэ чаас самолетуан көтөн Тийиэлиэ куоракка түһээт, автобуһуан ураты көстүүлөх сирдэринэн түөрт чаас айаанаан тийиэхтээх Байдайыэ куоралпытыгар кэлиһит. "Золотая гора" дииэ кэстээнэҕэ биирдэн хоско иккисин буолан олордубут.

Хас күн айы 4-т аһатпылар, астар, фрукталара арааһымай, "шведской огултан" бэйэн туту сөбүлээ-бийээн ыларын, ол иһин аспытылар хайабыт да эрой-дриммэтэ. Аранас муора сылаас уугутар дуоһуйуохпу-тутар дылы сөтүөлээтибит, тостинцабыгыттан чүтас буолан наһаа үчүгэй этэ.

Сызылаланмьгылар араас энекурсияларга сырыт-

тыбыт. "Парк фонарей" хатыламмат дыкты көстүүтө биһилини олус сөхтөрдө, "Поклоный фонтан", "Сафари парк" үстүн автобуһунан сылһан экзотической кы-ылар араастарын көрбүпүт, хаартыкара түһүрбүтүпүт эмсэ биир ураты нэра өйдөбүтү бэлэстэпэ. Онгон улуу "Кытай истинэстэн" эркинээрэн үстүн хаампы-пыгыттан, арааһынай музей экспонаттарын көрбүпүтүтэн олус дивэн астыныбыт. "Кенгуру" ку-луупта дискотекаларга сырыптыбыт, бойэ - байыбын кытта алһанан алһох сага доһултордоннубут.

Түгэлзэн туһанан, төрлүүтлэртэй тэрилтэлэр, "Сахателеком" ААО салалтатыр, тэрийэн ыһыг профком председателиэр Г.Б.Дыккиннича улахан махталытын тэрдүбүт. Тэрилтэрт инновация да баһын тэрилтэлэр ахсааннарыр киирэн үүһ-сайд тэрдүн дииг багд санаабытын тэбүт.

Скандинав ДАНИЛОВА.

гимназичи 8-с гурм кылаарын үөрэнээччитэ.

	вторник 18 августа				среда 19 августа				четверг 20 августа			пятница 21 августа		суббота 22 августа		вс 23 а.
Местное время	05:00	11:00	17:00	23:00	05:00	11:00	17:00	23:00	05:00	11:00	17:00	11:00	17:00	11:00	17:00	11:00
Солнечность %																
Осадки мм															-	-
Температура °C	+10	+12	+20	+14	+8	+14	+20	+13	+7	+15	+15	+17	+17	+17	+15	+16
Давление мм	747	747	746	748	749	749	747	747	747	747	744	744	743	745	744	745
Влажность %	73	70	44	71	95	45	32	65	90	50	67	63	72	56	-	-
Ветер м/с	3	С-З	С-З	С	В	С-В	С-В	С	С-З	С-В	С	С-В	С	С-В	С	С
Скорость восходящая																
Луна		06:22	22:05			06:24	22:02		06:27	21:59		06:30	21:55	06:32	21:52	06:35
Роса/туман		01:43	21:21			03:51	21:25		05:48	21:26		07:23	21:26	05:25	21:26	11:00
Фазы		(				(							)		)	)

Үчүгэйн түстээний, арчылааһын...

Ис сүрэхтэн тахсар эбэрдэ
ырыата, кутуллаар-эйээрэр...

Мүһүннулар тутааччылар...
эдэрдэр... ветераннар...

Набараадаланар
Иван Захаров...

Назарадаланар
Афанасий Собакин...

Хапсабайга абсолютный чемпион
Стас Захаров

Тутааччылар бэйэлэрин профессиональнай бы-
рааһынныктарын күүстээх үлэ үөһүгэр сылдьан
көрүстүлэр. Тирээн турар бастакы соруктарынан
Культура уонна духуобунас киинин бу дыыл иһинэн
үлэбэ киллэрин буолар. Салгыы 2012 с. Чурапчыга
бытылаалар "Манчаары ооньууларыгар" үтүмэн үтүс
үлэ күүтэр, ону кэмигэр, хаачыстыбалаахтык толоруу,
тутуу туһунан тыл - өс этилиннэ...

Бу күн манна мустубут дьон үлэбэ - хамнасна куруук көмө, тирэх буолар тустаах дьонноругар, спонсордарыгар барча махталларын тиэртилэр.

Григорий Турантаев.

Уолаттар үлэни да үлэлиндлэр,
аһы да аһыыллар...

СУРУЙААЧЧЫ ДЬОЛО – КИНИ СУРУЙУУТУГАР

Саха уус-уран литература-
тыгар, туспа суоллаах-нистээх
суруйааччы Василий Василье-
вич Яковлев баара эбитэ буол-
лар, быйыл атырдьах ыйын 22
күнүгэр 75 сааһын туолуо ээ.

Чакчы даҕаны кини бастакы айым-
ныларыттан саҕалаан кинигэ аарыаччыга,
ордук суруйааччылар ортолоругар
сэргээрини ылыта мэнээгэ буолбатах.
Ол истигэр туохтунан кини 1959 сылла-
ахха "Хотугу сулус" сурунаал үһүс
нүмэригэр бэчээттэллэбит "Кыра хоһоон-
норун" ааҕан, сирийэн билсэн баран Саха
народнай суруйааччыта Софрон Дани-
лов: "Василий Яковлев кэмчи тыллары-
нан чарылхай поэтический образтары
айар, кэрэ харыыналары ойуулуур. Ол
да иһин кини кыраасый хоһоонноро үтүс
атын хоһооннор бэчээттарыгар, күн сар-
данатын түһэрбит таас лоскуйун кур-
дук, чарылхайан көстөллөр. Тыһынгы-
лааы строкалаах сыппах-мөлтөх, унчу-
кхай поэмалары суруйардааҕар бизе-
тин-алтатын строкалаах манньык кыра
хоһооннору суруйар күчүмэригэр чакчы.
Онон Василий Яковлев бу хоһооннорун
үтүс поэтар үтүө холобур оҥустуохта-
рын сөп ээ", – диир истигэр тылларын
билитээн эппитэ.

Онтон салгыы Василий Яковлев
сортотто "Өрүстэр кырбылларыгар" ро-
мана тахсан бар дыону сикхэрдүтэ, ас-
тынарбыта. Ити курдук, "Сардана ар-
даҕа" сөһүнэ, "Уот иһиттэ", "Кэрэхтээх-
хэ" диир романа бэчээттэннэр ула-
хан сэргээрини ылыттар. Чакчы
даҕаны, бу айымнылар субу буола ту-
рар олоҕу ойуулаан көрдөрөллөрүнөн
уонна өссө оҥуулла, олоххо киирэ илик
түгэнэри туспа билиитинэн ураты-
лаахтар. Биллэн турар, манньык айым-
нылары мэнээ кини, суруйааччы эрэ ба-
рыта ылыммат бырахан ыһылытын Ва-
сильий Васильевич сыал-сорук оҥостон
суруйбута, кини айар кини быһыыты-
нан хорсунун уонна олох кырдыгыттан ту-
руулаһан туран көрдөрөрүн чарылхай
туохута буолар.

Мин, аан бастаан Василий Яковлевы
1974 сыллаахха, сайын армияга сулуус-
палыы сылдьаммын уопускага кэ-
лэмэин көрөн турардаахпын. Ол кэмгэ
дьонум Майага олоҕор эһилэр, кылгас
уопуска ылан кэлбиппин истэн таайым,
биллиилээх лирик поэт Алексей Спир-
идонович Бродников миниги көрсөрү
Майага тахсыбыта. Кини билиэххэ сыл-
дьан, күүлэйдээн баран куоракка киир-
гитэр мөҕүт, быраатым Володя Мака-
ров (суруйааччы, поэт Дьуон Дьанылы
уола) Москвага эстрадалык мастерскойга
"Чороон" ансамбль коллективин кыт-
та биһиргэ үөрэнэн кэлбитин туһунан
кэпсээбитигэр, бырааппын көрсөрү,
үөрүүтүн таайыһынан аргыстаһан Дьо-
нуускай куоракка киирбиппэн От ыһы-
саамай өнгүрүк куйаас күннэрэ сатыы-
һан туран кэмээрэ этилэр. Мин таайым
көрдөһүүтүн ыһыһан байыаннай фор-
манын кэпсээбитим, иннэ тыһынан

буһан өлө сыспытым Дзержинскай уу-
луусуһан дьоммутугар, кырдыаҕас адь-
иһим аахха Мария Афанасьевна Мака-
рова – Айаалаах дьылларыгар баран ис-
тэхпинэ, уулуссага байыаннайдары
көрүстэхпинэ чикэ биэрэн иһэрим. Ону
таайым Алексей Спиридонович тэйгэ-
чигин көрө-көрө ис иһиттэн олус асты-
һан: "Оо, уолум дьэ дьылгээх байыаннай
буолбукун", – дии-дии күлэ-үөрө, ми-
чилийэ иһэрэ бу баарга дылы. Ити кур-
дук, үөрө-көтө иһэммит иккэ сүрдээх
мааны, мин көрдөхпүнэ хонор хаас
дьүһүнүн курдук сырдык кистүүмнээх,
саха дьонун көрөс түһэн таайым ыраах-
тан ээрдэлэһэн уруйдуу-айхаллыы
тоһуйбута. Кини билиһиннэрбитигэр
билиһитим, бу саха биллиилээх суруй-
ааччылар И.Е.Федосеев – Доосо уонна
В.В.Яковлев этилэр. Чакчы даҕаны кини
эрэ астыһар, суруйааччылар диир ман-
ньык мааны, кэрэ сэргээх сэбэрлээх дьон
эбитигэр диир мин мункук эдэр кини-
хэргэ үтүө өйдөбүл хаалбыта. Итиннэ
таһыһан кинилэр билиһи биһир дойдула-
ахтарбыт чуратчылар буолаллара, ми-
гин саллаат кинини ордук үөрдүбүтэ.
Хайдах эрэ дойдум дьонунан кини тут-
туох санаам кэлбитэ.

Дьэ, ити курдук аан бастаан саха би-
ир бөдөн суруйааччытын Василий
Яковлевы кытта көрсөн, кини туһунан
үтүө өйдөбүл хаалбыта. Василий Васи-
льевич чакчы үөрэн мөҕүлүгэ сылдьар,
бэрт үтүө холку майгылааҕа тас
көрүгүтүтэн, тутта-хапта сылдьарыттан
тута кини хараҕар быраарыллара.

Мин, биллэн турар, сааһыт да ула-
хан араастаһылыгыттан уонна суруйаач-
чылар диир олох ураты дьоннор, мэнээ
киннэ кинилэр таһымнарыгар тийбэт
дизэн өйдөбүлүлээх эдэр кини буоламмын,
суруйааччы В.В.Яковлевы кытта ыкса
алтыспытым уонна билсиппитим диир
этир кыаһым суох. Арай биһирдэ эмгэ-
тэ таайым аахха Алексей Спиридонович-
тыахха көрсөн ааһар этим даҕаны, ула-
ханнык кэпсэппэт этибит. Кини олоҕун
тиһээ сылларыгар, иккитэ хаста урук-
куттан көрсөн билсипит дьон быһыыты-
нан, арайахта истигирик-иһирэхтик
олох-дьаһах туһунан дириҥник кэпсэ-
тэн турардаахпыт. Ону кини хаһан эмэ
сырдатын кэпсээрим.

Мин ордук эрдэ көрсүбүт түгэнэр-
биттэн, 1984 сыл сайын атырдьах ыйы-
гар, поэт А.С.Бродников дьылгитигэр
көрсүбүтүм умуһаллым. Ити түгүтүгэ,
суруйааччы Василий Яковлев 50 сааһын
билиитэри сылдьар кэмэ эбит ээ. Онон
киннэ олоҕун бөлүз күнүтэр анваан-мөҕ-
нөн Саха сирийн кинигитин издательство-
тын үлэһиттэрин көрдөһүлүнэн "Тыа
салгына" диир бэртээхэй ис хоһоонноох
кэпсээниһини хомуурунньуга сабыс
сага бэчээттанан тахсыбытын, убайын
курдук истигирик саныыр биһир идэ-
лээргэ, айар үлэргэ эн-мин дэһэн үһүлүк
үлэһиттэри кинигитигэр, Чуратчыга саха-
лык уус-уран литература сайдарыгар
элбэх сыратын биһирбит, поэт Алексей
Спиридонович Бродников уонна кини
кэргэнитигэр Мария Харлампьевнага
көрдөрө, билиитин аҕалыт ээ. Ити
кэмгэ мин таайым аахха баар этим,
Алексей Спиридонович ис-иһиттэн олус
үөрэн-көтөн туран Баһылай сага ки-
нигитинэн испитик – истигирик ээрдэлэ-
эбитэ.

Иннэһитин даҕаны аарымнаабакка
айар үлэһит утумнаахтык дьарыстана-
рытар, дьон сэргэ сөбүлүүр кинигэлэрин
бэчээттээ турарыгар үтүө баатын эл-
питэ, ага саастаах кини быһыытынан
алҕабыта. Сагаһым Мария Харлампь-
евна эмгэ ис-иһиттэн үөрэн туран, ас-
уөл бөрүгүн остуолга дэлэччи тардан
билиһитин ыһарыта. Кинилэр үчүгэй-
дик саныыр, биллэр-көстөр улахан су-
руйааччыга – доҕордоругар элбэх истиги-
рыттары элпиттэрэ, бэйэлэрин аатта-
рыттан истиги сүбэ – ама биһирбиттэрэ.

Василий Васильевич олоҕун биһир бэ-
лнэ, үтүө күнүтэр, сааһын тухары алты-
стыт айар куттаах дьыа кэргэн дьонго, ис-
тигирик көрсөн, остуол бастыһын тардан
бырааһыннык тэрийбиттэригэр махта-
нан, ис-иһиттэн сырдаан мичилийэ
олорбута, долгуйан хараҕыттан уу-хаар

быһылыбыта. Онтон үөрүүтүн тэйгэ
үлэһиттэригэр махтанан сага кини-
гитин бөлүк ууммута. Онон манньык ис-
тигэр тыллар суруллубуттар ээ: "Үлэ-
эһиһирим курдук саныыр, үгүс сыл
өйөһөн сылдьыбыт үтүө убайбар
Өлөксөйгө уонна мааны майгылаах –
Маха санаспар. Автор Баһылай. 15.08.84
сыл." Итиннэ ааранан мин эмгэ кинигэ-
тиксипитим: "Убаастабыллаах Павел
Петровичка! Дьолу-саргыны багаран
туран. Автор Баһылай Я. 15.08.84 сыл.
Чуратчы күөлүн үрдэ", – диир офици-
альной соҕустук суруллубут кинигэни
ылан олус үөрбүтүм. Чуратчы күөлүн
үрдүгэр диир баһааран биһирдээх, по-
эт Алексей Бродников дьылгэ олох Чу-
ратчы эбэтин өйөһө турар ээ. Вы-
рааһыннык кэмгэр кэпсэтинигэ мин
үксүн саҕата суох истэччэбин олоҕу-
тум, биһирдэ эмэ арайах тыһынан сэһэ-
рэр эрэ этим. Иккэ улахан суруйааччы
дьон олох туһунан дириҥ ырытылаах
кэпсэтиһтэрэ, ордук айар үлэ судургута
суоҕун туһунан санаа атастаһыһылар,
мин эдэр киниэхэ элбэх өйү – санааны
үксүтү буолуохтаах дии саныыбын.

Кини ааран билсээххэ, чакчы Ва-
сильий Яковлев "Тыа салгына" диир ки-
нигитэ ураты, аараччыга элбэр биһир,
толкуйдатар хабааннаах айымны буол-
лар. Кинигэ сага бэчээттэнэн тахсаатын
кытта, сахага кинигирик биллэр прозаик,
литературнай критик, тылбаасчыт, пуб-
лицист Петр Денисович Аввакумов
"Кэпсээниһиттэргэ туһаайан эттэххэ."
диир ыстатыйалар: "Холобур, быйыл
Васильий Яковлев "Тыа салгына" диир
кэпсээниһин халыҥ кинигитэ бэчээттэ-
нэн тахыста. Суруйааччы биллэһи тыа
сирийн олоҕун-дьаһаҕын бэргэник таба
көрөн кинигирик, холкутук, ардыгар пси-
хологическай тыһаһыһыһыт оҥуу-
лаан суруйар. Кини бу кинигитигэр
"Өрүстэр кырбылларыгар" диир романы-
гар көстүбүт эпическай талаана ураты
кыраасканан чарылхайан көстөр. Васи-
лий Яковлев бу кинигитигэр киврибит
кэпсээниһин үчүгэйдик көрөн ырытар,
сыналлыыр наада. Кэпсээниһэр билиһи
бүтүннү прозабыт сайдан иһэр ураты-
ларын хайдах көрдөрөллөрүн баһа-
арга туту эмэ этэр буолуохтаахтар.

Васильий Яковлев прозага талааны-
нан сүһүөгүн бигэтик булуна сылдьара
ити "Тыа салгына" диир кинигитигэр ту-
олбайдык көстөр дии саныыбын. Кини
кэпсээниһэрэ эмиксэ суруллубатахтара,
балачча үһүн кэми хаһан көрдөрөллөр.
Онон хас биһирдэ кэпсээн кинигитэ туох
эрэ бөлүз санаалары этэригэр ол кэм ты-
ына, уратыта уус-ураннык көстүбүт-
тэ чакчы. Сага биһир бастыҥ суруйаач-
чыта Петр Аввакумов барахсан, кинигэ
сага тахсаатын кытта хайдахтаах кур-
дук дьонун, ураты ис хоһоонноох сына-
былы биһирбит эбиттэри. Олукката төһөнөн
дьыл, хонук биһирэмэ ааһан истэрин аайы
өссө дириҥтэн, кини өйдөбүлүнэн иһэр.

Мин биһир бэйэм бу кинигити ааҕат,
хайдах эрэ олус сөбүлүүн дэриҥинэ дьон-
нун туһунан нуучча литератураларыгар
сага көрүүнү киллэрбит, оҥучу ураты
буочардаах, биллиилээх кинигеҕиссер,
артык, суруйааччы Василий Макаро-
вич Шукшин улуу айымныларыгар,
Васильий Яковлев кэпсээниһин сыһа-
ры тутан, дьураһи көрөмүтүн олус ас-
тыһан турардаахтын. Ол курдук, "Мэ-
стэ аналлыһан" диир кэпсээнтэ, андыга
саалана киврибит Лука маҕаһыттан са-
быс сага атыһаһыт аатырбыт марка-
лаах ТОЗ-34, өссө эбиксэһиттэр Е-лээх,
ежиктэрдээх саатын: "Бу дьа суох сага-
на эбит. Сыттын, сыттын!", – диир ан-
дылары сыһа ытан баран дурдатын
иннигэр уута быраһын кивриһэрэ эбэтэр
"Быстах түбэлтэ" диир кэпсээнтэ, бэрт
дыкты кыра оҕо сууһуулулар анваан
ынтырыы откытыһыны туһут, учуутал
Софья Егоровна, сыһа өйдөөн атын
ыалта бөлүхтээх-туһахтаах тийбэ сыл-
дьыта, "Көмүү" диир ураты психоло-
гическай ис хоһоонноох кэпсээнтэ Дары-
быан Маскылыһыттан баар суох таһыыр
овотун, кыра кыһын сүтэрэн баран
хайдах, ханна таһааран үчүгүс тутарып
туһунан суруйуулары кинини, аарач-
чыны эрэ барытын, атын өйүтүн-санаа-

нан, ураты тыһыһан испийэн киирэн
дьайар күүстээхтэр.

Онтон "Салгыны сии." диир кэпсээни
ааран баран, Василий Васильевич өссө
бу кэпсээнтэн саҕалаан "Кэрэхтээххэ"
("Хотон") диир романын суруйарга эр-
дэттэн былааннаһыт эбит диир санаага
кэлэһин. Ол курдук, кэпсээн геройа кыр-
дыаҕас зоотехник Илларион Захарович
Мочкин соҕуруу тыа хаһаайыстыбатын
тутуутун иккениһигэр үрдүк үөрэххэ
үөрэнэр уолугар, сага механизирован-
най толору хааччылыһылаах ферманы
тута сылдьар сирдэригэр иһилэн, хай-
дах хотугу тыһыны сиргэ, тыа сирий-
үлэһит дьон-сэргэтэ кыһыннары
сүөһүлэрин көрөллөрүгэр чапчатын
оҥуһуллуохтааҕын туһунан кэпсипэр
уонна эдэр специалист үөрөһөн бүтэрөн
кэлэн онно быһаҕы көмөлөһүөхтээгин
туһунан этэр. Хомойуох иһин, ити сы-
тыы боптуруос билиһин даҕаны билиһи
олохтутугар сотору кэмнэн баһаарыл-
ла охсоро биллэбэт быһыылаах. Дьэ, ол
даҕаны иһин буоллаҕа буолуо, оччолор-
тон суруйааччы Василий Яковлев кыра
кэпсээниһиттэн, улахан айымныһыгар
тийбэ ыра санаа оҥостон бу кыһалҕаны
тула уус-уран тыһынан кэпсээниһи сы-
тыытык саҕалаабыт эбит.

Уопсайынан даҕаны ылан көрдөххө
"Тыа салгына" кэпсээн кинигитигэр
оҥоһооҕу партия олус күүстээх, мэнээ
эңини истибэт кэмгэр, суруйааччы
куттаммака олох кырдыгыттан хайдах
баарынан ойуулаан көрдөрөрү ситиһи-
тэ диир этиһэр баарылар. Билиһи ону
"Буурай от" диир кэпсээнтэ хайдах кур-
дук үрдүттэн салалта сыһа дьаһаһы-
тын түмүктэрэ, үлэ кинигитин Сөбүөт Ни-
кифоровы астыһарбатын аһаҕастык
көрөбүт. Сыһыа айыы былааны экир-
тиһи кыһалҕалар угуллубут сиккэ
туһата суох хааларын, онно үксүн боро-
стуй үлэһит кини аата хаарыһарын
туһунан, олус кырдыктаахтык сурул-
лан айымныһы киврибэт оҥоһооҕу тыа
сирийгэр үлэһит-хамсы сылдьар дьону
улаханнык астыһарбыта.

Итиннэ таһыһан, атын даҕаны кэпсэ-
эниһигэр, холобур, "Үрөх баһыгар" субан
сүөһүнү көрөн кыстаан олоҕор дьон,
колхоз сүөһүтүн тыһыахтарын илии-
лэрэ барбака, суобастара көгүлүтэбэк-
кэ хоргуһан өлөллөрүн, эбэтэр сахалыы
сизэр-туом туһуһуллууга олоххо улахан
туһулукааҕын туһунан дириҥ ис
хоһооннохтук, кырдыктаахтык уонна
сылтытык суруллан айымныһы киирэн
киннэ аараччы дьүүлүгэр тахсыбыттара
бэйитин кэмгэр улаханнык биһирэм-
митэ. Ол түмүгэр, сага биһир биллиилээх
суруйааччыта, прозаик Василий Яков-
лев "Өрүстэр кырбылларыгар", "Сардана
ардаҕа", "Уот иһиттэ", "Кэрэхтээххэ"
диир бөдөө айымныһыгар сыналлыыр-
га, бу кинигэ эбиксэ бөтө тирэх буолан ки-
эһ сагааны үлэстэргэ улахан кыагы
биһирбит айымны быһаһыһынан билиһи
билиһи сыналлыбыт.

Түмүккэ, суруйааччы Василий
Яковлев олоҕун тиһэх күннэригэр су-
руйбут "Кэрэхтээххэ" диир улахан ро-
маныгар, сүрүн тэҕиһин Намыһаан Мо-
дунов тыһынан-өһүнэн, поэт ГИ.Мака-
ров – Дьуон Дьанылы "Уһун тиһик уот-
тар субуһа олоҕолор" хоһоонунан си-
рэйдэнэн манньык тыллары этэр: "Ити
һыһан баран, олох-олох дикхтиһит да,
киннэ олоҕор бэрт дуона суохтан тутуһу-
лаахтыр. Бүтүн баарыт, сарсын су-
оххун. Дьуон Дьанылы бэйитин дьоло
төһө да быһыһар, суруйан хаалары-
та бу билиһини үөрдэ, мөксүһүннэрэ, ол
аата дьоллуу сырыттаҕа дии Кини дьоло
– суруйуутугар", – диир.

Чакчы даҕаны суруйааччы дьоло –
киннэ суруйуутугар, кинигитигэр буола-
ра саарбага суох. Онон, билиһи кини тут-
тар суруйааччытыт Василий Яковлев
иннэһитин даҕаны кини кинигэлэргэ, ай-
ымныһылар баарын тухары бар дьону-
гар аата ааттана, үйэтиһилэ туруора
диир бигэ эрэлиһилин.

Павел ФЕДОРОВ – СОМОБО,
суруйааччы, СР культуратын
үтүөлээх үлэһитэ.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Күндүтүк саныыр, таптыыр кэргэммин күн-күбэй ийэбитин, эйэбэс эбээбитин, үлэ ветеранын **Анна Дмитриевна ЗАХАРОВАНЫ** 60 саасын туолар үөрүүлээх күнгүнүн ис сүрэхпититин эбэрдэлиибит!

Эн түөрт оҕону төрөтөн, атахтарыгар туруорайан, үөрэттэ кынаттаан, үлэ, дьаһаангарон, истинг тапталы бизибикэр барыа махталбытын тилэрдэбит. Баҕарабыт чэигэн-чэбдик доруобуйаны, үһүн дьоллоох олоху, чугас дьонун сылаас тапталларынан кынаттанан мэлдьи үөрэ-көтө сылдьаргар!

Кэргэниг **Проконий Проконьевич**, өбөлөрүн, сиэннэрин.

* * *

Күндүтүк саныыр уолбун, убайбытын, таайбытын, "Албан аат" орден кавалерын, үөрэтири туйгурун **Константин Николаевич АБРАМОВЫ** 55 саасын итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт ыстаал доруобуйаны, эбэрдэри эччим, өссө үгүс ситиһиллэри, үһүн дьоллоох олоху! Биһиги тустуугар аҕсаабат кыһамныын, көмөн, сүбэн иһин махтанабыт!

Ийэн, быраатын, балтыларын, кинилэр өбөлөрө.

* * *

Дурун бөһүөлээн олохтообун, тапталлаах кэргэммин, күн-күбэй ийэбитин, педагогическай үлэ ветеранын **Анна Николаевна СЕРГЕЕВАНУ** 70 саасын туолбуктун итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Эн биһиги тустуугар түүннэри-күннэри түбүгүрэн, бизс оҕабын атахтарыгар туруоран, үлэни дьон оҕорбукка улахан махтал тыллартын аныгыбыт. Өбөлөрүн, сиэннэрин тустарыгар кырдыар дьэни билиммэккэ, өссө үһүндүк, дьоллоохтук олорорго. Эйэбэс саҕа алмаһыны кытаанах доруобуйаны, үһүн дьоллоох олоху баҕарабыт. Эн биһиги сылаас сыһыанын, мындыр сүбэн-аман иһин өссө төгүл махтанабыт.

Эбэрдэни кытта кэргэниг, өбөлөрүн, кийиттэрин.

Программа проведения III этапа Республиканской молодежной спартакиады в с. Чурапча Чурапчинского улуса 21 августа – 23 августа 2009 года

Дата, время	Вид спорта, мероприятие	Место проведения
21 августа 1-й день		
14.00 – 19.00	Встреча в разгаре деловой, рабочей недели	ЧСОШ №1 (спорзал)
19.00 – 19.30	Соперничества	ЧСОШ №1 (спорзал)
19.30	Соперничества (спортивный вечер)	ЧСОШ №1 (спорзал)
21.00 – 00.00	Дискотека	ЧСОШ №1 (спорзал)
22 августа 2-й день		
09.00 – 12.00	Рухомата (физкультурная игра)	ЧСОШ №1 (спорзал)
09.00 – 13.00	Баскетбол (физкультурная игра)	ЧСОШ №1 (спорзал)
14.00 – 19.00	Рухомата (физкультурная игра) / Аэробика (физкультурная игра) / Баскетбол (физкультурная игра)	ЧСОШ №1 (спорзал)
19.00	Политическая дискуссия (дискуссия)	ЧСОШ №1
21.00 – 00.00	Дискотека (спортивный вечер)	ЧСОШ №1 (спорзал)
23 августа 3-й день		
09.00 – 12.30	Рухомата (физкультурная игра) / Аэробика (физкультурная игра)	ЧСОШ №1 (спорзал)
09.00 – 12.30	Баскетбол (физкультурная игра)	ЧСОШ №1 (спорзал)
13.00 – 16.30	Баскетбол (физкультурная игра)	ЧСОШ №1 (спорзал)
17.00 – 18.00	Политическая дискуссия (дискуссия)	ЧСОШ №1
18.00 – 19.00	Дискотека (спортивный вечер)	ЧСОШ №1 (спорзал)

С.И. ЯКОВЛЕВ,
глава муниципального образования

БИЛДЭРИИЛЭР

Молодежной бөһүөлэккэ Софронов уулусатыгар тутуулаах уһааһа уонна гимназия таһыгар иһин хостоох, телефоннаах квартира атыыланаар.

Билэс тел: 8914-101-70-57, 8914-298-74-13, 41-783 (чыт).

6х7-лээх уһааһа атыыланаар.

Билэс тел: 8914-265-92-79.

"Дабан+" маҕаһыан "Экстра" маҕаһыан атыылаах - 19 солк, сахара 25 кг - 850 солк, бурдугу 10 кг - 210 солк, 25 кг - 525 солк, "Синтез Голд" мас арылтан - 53 солк, "Сольо Крима" - 66 солк, сибирскай хортунуу 1 кг - 32 солк ода бордунука араас көрүгүн чэпчэки сыһаар атыылыыр. Маҕаһыан эһиэтэ, өрбүтэ суох үлэһит. Билэс тел: 41-061, 41-236.

Роспотребнадзор иһитиннэрэр

2009 сыл атырдыах ыйын 3 күнүнүн киһи уйгутун (благополучие человека) уонна потребитель бырааптарын көмүскүүр Саха Республикатын Федеральнай надзорнай сулууста салайааччыта а.т. В.П. Григорьев 215 №-дэх бирикээһэ тахсыбыта. Бу бирикээскэ, федеральнай сокуоннарга ологуран, Саха республикатын Управление бары представительстволарыгар олохтоох гражданнар, юридической сирдэргэ, предпринимателлэртэн кинэр сайбылыаһылары, суруктары тутар приемнайдар үлэһит графиктара чопчуланна.

Таһаары общественная приемнай үлэһит графикта маһык буолла:

Бирикээскэ гражданнары, индивидуальной предпринимателлэри, юридической сирдэргэ Управление дьарыктанар болпуростарынан приемнайын хас понедельник уонна сэрэдэ ахсын күнүс 2 чаастаа кыһа 6 часка дьылы буолар бирикээһэ. Маһы тэҥэ бу бирикээһэ общественная приемнай үлэһит бордэра быһаарыллына.

Борт кыһаһык быһаардахха, суругунан көрбөт сайбылыаһыаналар үс хонук иһэни приемнайга регистрацияны ааһыахтаахтар. Өскөтүн көрбөт сайбылыаһыанан бөрбөткө ыһыаһык эбэтор сайбылыаһыанна ирдэһэччи туһаһыгар суһал быһаарыллына. Ирдэһэччи буолууна, эһиэт үс хонук иһэни бөрбөткөтөк. Кинирбит сайбылыаһыанна туһаһыах бөрбөткөтөк ирдэһэччи буолууна, сайбылыаһыанна регистрациялааһыанна кыһа бөрбэ ый иһэни быһаарыллыахтаах. Бу бирикээһэ уһуур буолууна, сайбылыаһыанна дьаһаа иһи туһуна иһитиннэри-биллэри ыһыаһыахтаах.

Гражданнар, индивидуальной предпринимателлэр, юридической сирдэргэ, сайбылыаһыанна киллэрэртиттэр маһык чакчылары учууттуургут арыллылар:

- өскөтүн сайбылыаһыанна киһи аата (араспааныаата, аата, аратын аата), эһиэт тиксир адырыаа сурулуубатах түгэнэргэ автор эһиэт сатаан суруллубат.

- өскөтүн сурук цензурага эһиэттэбэт не хоһоонноох эбэтор дуоһунастаах киһини тус чыһына таарыаар буолууна, сурук эһиэттэ суох хаалыан эһиэттэбэт.

- өскөтүн сурук не хоһоонно өйдөмөт эбэтор кыһаан ааһыаһыат буолууна, туһаһыах киһиэхэ сурук төттөрү тиксириллэр.

Оһон, тустаах гражданнар, сайбылыаһыанна суруйарытыгар болгоһоһуох буоларгыт арыллылар. Туһаһааччы (потребитель) бырааба кэһиллэр түгэнэргэ, суругунан сайбылыаһыаналары үлэ чааһыгар сарсыарда 9 чаастан кыһа 6 часка дьылы Управление аатыгар тиксирэһиһитин сэт. Эһиэхэ тустаах юридической кыһа, сурукка эһиэт ааһыаһыанна ирдэһи туруорууу оһоһууларын иһитиннэрэбэт.

Эһиэттэн Чурапчы сэт. Карл Маркс уулусса 3а №-дэх адырыаа күүтэбэт.

ТИПОРТНЯГИНА

Саха Республикатын Роспотребнадзор Федеральнай сулуустатын

Таһаары оройуонун Чурапчытаагы представительствотын солбууар ирдэһиһит.

"АВТОЗАПЧАСТИ" РЕАЛИЗУЕТ:

1. Трактора МТЗ-82, прицепы тракторные 4 тн.
2. Погрузчики ПКУ-0,8, быстросъемные.
3. Запчасти КАМАЗ, МТЗ, ЗИЛ, ГАЗ-53, ДТ-75, Т-16, ВАЗ.
4. Сенокосилки скоростные, роторные, КПД-4, мотокасы.
5. Прессподборщики, грабли боковые, перевертные.
6. Двигатели КАМАЗ, МТЗ, Бычок, УАЗ, Волга.
7. Автошины, аккумуляторы всех видов.
8. Турбокомпрессоры, насосы НШ-100, 50, 32, 10.
9. Мотоциклы Планета, Минск, велосипеды, лодки резиновые.
10. Пилорамы, станки деревобрабатывающие, болгарки всех видов.
11. Бензопилы Урал, STIHL, Husqvarna, Makita, Partner, Poulan, запчасти, цепи.
12. Электроды, тросы, гвозди, сетка рабица.
13. Рукава гидравлические, бензовозные, водовозные.
14. Плита печная, задвижки, кирпич крас-

15. Пакля, ДВП, фанера, дермантин, линолеум, войлок.
16. Седла кавалерийские, хомуты, узды, конная сбруя.
17. Радиаторы чугунные, алюминиевые, сантехника.
18. Холодильники, морозильные камеры, стиральные машины, СВЧ печи.
19. Металлочерепица, конек, профлист, стекло, стеклопакет.
20. Трубы всех размеров, угольники, швеллеры, арматура.
21. Сварочные аппараты, кабель, маски, держак.
22. Комбикорма, зерно для с/хоз животных.
23. Инструменты, наборы, ключи в большом ассортименте.
24. Краски эмаль, лаки, сайтекс, олифа, растворители.

У НАС САМЫЕ НИЗКИЕ ЦЕНЫ ПО РЕСПУБЛИКЕ!

РАБОТАЕМ С ПРЕДПРИЯТИЯМИ.

Более 5000 наименований запчастей.

Мы являемся официальными дилерами заводов изготовителей России, Белоруссии, Украины.

Наш адрес: п. Нижний Бестях, ул. Ленина, 23.

Контактный телефон:

Магазин запчастей: 8 (411-43) 47256,

Магазин стройматериалов: (411-43) 47210,

Бухгалтерия: (411-43) 47210,

Директор: (411-43) 47050, сот. 89141003748.

